

MIGRANTI BJEŽE PRED HAOSOM KOJEG JE ZAPAD INSTALIRAO NA ISTOK

SARAJEVO - Vodeće evropske zemlje direktno su učestvovala u kreiranju problema o kojem govorimo - izbjeglički talas sa Bliskog istoka prema Evropi. EU nema, niti želi da ima istinsku strategiju kojom bi se suočila sa problemom kojeg je sama proizvela. Ako to ne mogu vodeće zemlje EU, a one sasvim jasno imaju različite stavove, pa kako od jedne Makedonije ili Srbije ili Mađarske možemo očekivati da na bilo koji način participiraju u rješavanju ovakvog problema, upozorio je u razgovoru za Vijesti.ba akademik Dubravko Lovrenović.

VIJESTI.BA: Savremenici smo migrantske krize koja ne jenjava. Može li se naći evropsko rješenje za ovaj problem?

LOVRENOVIĆ: Ako me pitate da eksplicitno odgovorim sa da ili ne, puno sam bliži negativnom odgovoru. Vodeće evropske zemlje direktno su učestvovala u kreiranju problema o kojem govorimo - izbjeglički talas

sa Bliskog istoka prema Evropi. U pitanju su bili tzv geopolitički razlozi, borba za resurse ili, kako bi to neki eufemistički kazali, konfrontaciona nostalgija. Kada ovo kažem, u vidu imam cijeli spektar reakcija koje iz Zapadne Evrope, uključujući i zemlje kakve su Hrvatska i Slovačka, dolaze na migrantsku krizu.

Ukratko, smatram da je Zapadna Evropa sučeljena sa problemom kojeg je u velikoj mjeri sama proizvela, ali za koji, bojim se, rješenje se ne može naći.

VIJESTI.BA: EU kao privremeno rješenje nudi novčanu pomoć državama koje su se našle na ruti izbjeglica. Je li to dovoljno?

LOVRENOVIĆ: Bogate i ultrabogate zemlje Zapadne Evrope zemljama poput Srbije i Makedonije, za koje je veliko pitanje da li se danas uopšte mogu nazvati državama u pravom smislu te riječi, nude novac da bi na taj način privremeno nešto sanirale. Ova činjenica jasno dokazuje da EU nema, niti želi da ima istinsku strategiju kojom bi se suočila sa problemom kojeg je sama proizvela. Ako to ne mogu vodeće zemlje EU, a one sasvim jasno imaju različite stavove, pa kako od jedne Makedonije ili Srbije ili Mađarske možemo očekivati da na bilo koji način participiraju u rješavanju ovakvog problema? Ne zaboravite da se broj izbjeglica povećava svakog dana i svakog sata.

VIJESTI.BA: Nije li malo licemjerno da EU od takvih država traži akcione planove za migrante, a ni sama ne zna kako na adekvatan način da odgovori ovom pitanju?

LOVRENOVIĆ: Da se poigramo riječima - nije to malo licemjerno, to je malo puno licemjerno. Nemoguće je od ovih zemalja očekivati da na bilo koji način, čak i privremenim mjerama, doprinesu trajnom rješenju migrantske krize. Recimo, da Srbija ili Makedonija izgrade nekoliko prihvatnih centara, šta se time rješava? Ništa. Države poput ovih nemaju ništa dugoročno ponuditi izbjeglicama, niti posao, niti integraciju, niti stabilnu ekonomsku pomoć. Dakle bilo kakvu perspektivu koje su izbjeglice lišene u vlastitim zemljama.

S druge strane, to pokazuje da je koncept EU pod velikim upitnikom. Članice Unije su i Grčka i Njemačka. U EU sve je napravljeno tako da se Njemačka za zaista vrlo male, simbolične iznose dokopa grčkih nacionalnih bogatstava, pa se moramo zapitati koja je svrha te unije. EU ima svoje proklamovane ciljeve, među kojima je i solidarnost. Međutim, očito je da među samim članovima Unije te solidarnosti nema, a kako je onda može biti između članica Unije i ovih nesretnih, iz svoje domovine lišenih ljudi...

VIJESTI.BA: Mađarska gradi zid. Je li to rješenje? Smije li Evropa postati tvrđava?

LOVRENOVIĆ: To je možda rješenje za Mađarsku. Prema mom mišljenju, ova zemlja je Evropi otvoreno pokazala da se sama ne može nositi sa ovim problemom. Naravno, govorimo o političkoj sferi. U humanoj sferi, to ne može biti rješenje.

No, ponovo ću naglasiti nešto što smatram da je od ključne važnosti - među samim članicama EU nema solidarnosti i očito je da EU ne može funkcionisati kao jedno političko tijelo, uprkos svim zajedničkim deklaracijama i institucijama. Pokazuje se, ipak, da je to zbir institucija koji čine zemlje i pojedinci sa vrlo različitim političkim i ekonomskim interesima.

VIJESTI.BA: Neugodna i neprimjerna poruka stigla je iz Slovačke. Ova zemlja saopštila je da će primiti 200 izbjeglica, ali samo hrišćana, jer za muslimane nema džamije.

LOVRENOVIĆ: To je indikator ovoga o čemu sam govorio. Očito je da je u zemljama Zapadne Evrope stvoreno antiislamsko raspoloženje i to nije od juče. Demonizacija islama od strane zapadnih zemalja traje jako dugo. Doduše, ona je najavljena krajem 80-ih godina, kada je pao Sovjetski savez i do danas se provodi jako konsekventno. Uloga zapadnih zemalja u rasturanju zemalja poput Iraka, Libije ili Sirije je jasna. Tu se prije svega radilo o geopolitičkim i geostrateškim razlozima, ali je isto tako jasno da je stvorena islamofobija, kao prateći element cijele situacije. Slovačka nije usamljena, takva praksa javlja se i u drugim zemljama. Jasno je, dakle, da se rat za resurse pretvara u civilizacijsku konfrontaciju.

VIJESTI.BA: U kojoj mjeri učinci aktualne izbjegličke krize mogu usmjeriti političko klatno Evrpe krajnje desno?

LOVRENOVIĆ: To je već vidljivo. Uzmite za primjer krajnje demokratsku zemlju kakva je Švedska. Mislim da su desničari na drugom mjestu u parlamentu. Pogledajte razne rasističke ispade u Evropi... Jasno je da će sve to skupa jačati desnicu.

No, ne zaboravimo da ta desnica nije stvorena kao antiislamska. Ona se u krajnjoj liniji može tako manifestovati. Ona je, prije svega, stvorena kao monstruozno čedo neoliberalnog kapitalizma, koji je zapravo novi vid fašizma. To je društveno uređenje u kojem je obični čovjek, radnik doveden u situaciju da 24 sata neprestano živi u strahu od gubitka radnog mjesta, od kamata na kredit, od gubitka stana ili kuće, od gubitka određenih socijalnih privilegija.

Stoga, mislim da je ta pojava puno dublja. U situaciji kada se na jako visoku stopu nezaposlenosti i zaduženosti u pojedinim zapadnim zemljama doda izbjeglička bujica koja stiže sa Istoka, onda je potpuno prirodno i konsekvantno logici stvari da će i desnica postati antiislamska.

VIJESTI.BA: Ukoliko se BiH nađe na ruti izbjeglica sa Bliskog istoka, možemo li ih dočekati spremno?

LOVRENOVIĆ: Ne vjerujem da zemlje poput današnje BiH mogu primiti i stotinu, a kamoli hiljade izbjeglica, te da BiH danas može ponuditi bilo kakav suvisao plan u vezi sa takvom situacijom. Vidim da pojedine institucije vode rasprave o ovom pitanju, pominje se izgradnja nekih prihvatnih centara, što se možda može i ostvariti. Međutim, kapaciteti koji bi tom prilikom bili stavljeni na raspolaganje izbjeglicama su više nego simbolični u odnosu na broj ljudi koji sa razlogom, a ne iz objesti ili bilo kakvih ideoloških razloga, već spašavajući gole živote bježi pred haosom kojeg je Zapad instalirao na Istok.

Razgovarala: *Nevena Šarenac*

(Vijesti.ba)